

En färd längs en enkelriktad väg

KRÖNIKAN

Jeff
Werner

kultur@gp.se

Kanske kan olika kulturer indelas efter sitt förhållande till tid? Många jordbrukskulturer har en cyklisk tidsuppfattning där tillvaron styrs av hur vinter följs av vår och sommar av höst. Andra följer översvämningarnas årliga rytm. Men de allra flesta moderna samhällen domineras av en linjär tidsuppfattning. Många av oss som lever i den moderna världen uppfattar tiden som en färd längs en enkelriktad väg. Somliga vill fram fort medan andra längtar tillbaka till förgången guldålder. Och så finns förstås de som är upptagna av att leva i nuet. Obekymrade om såväl det förflutna som framtiden.

MODERNISMEN VAR EN epok upptagen av framsteg och förändring. Allt som är fast förflyktigas, skrev Karl Marx i en träffsäker formulering av det samhälle han såg växa fram. Den som inte hänger med går under. Det enda man kan vara riktigt säker på är att världen kommer att se annorlunda ut i morgon. Vad kan vara mer signifikativt för 1900-talet än de italienska futuristernas uppmaning att förstöra alla museer och bibliotek? Att inte låta historiens alla texter och artefakter bli en hämsko för den nya tidens konstnärer och poeter!

Vilken är den förhärskande tidsuppfattningen idag? Till en del kan vi säkert känna igen oss i modernismens strävan mot morgondagen. Vi emotser med förväntan nästa generation mobiltelefoner och nya

Vår tid är upptagen av att bevara gårdagen. Dokumentera och arkivera. Konservera och K-märka.

och arkivera. Konservera och K-märka. Ve den som river ett gammalt hus eller målar över tidens spår på en sliten antikvit. Det är som att upplevelsen av en allt snabbare resa mot framtiden fått oss att ängsligt klamra oss fast vid alla spår av det som varit.

Även i våra privatliv tycks det passerade spela allt större roll. Rent kvantitativt kan det mätas i tillväxten på Facebookanvändarnas tidslinjer. Där trängs alltfler bilder på allt från en svunnen barndom och skolfoton till forna förälskelser och semesterresor. Som om ett liv vore summan av alla händelser som gått att fotodokumentera.

SOM EN YTTERSTA konsekvens väljer allt fler, i synnerhet i USA och Japan, men sedan några månader tillbaka också i Norden, att resa gravstenar med QR-koder. Ni vet, dessa svartvita grafiska mönster som kan länkas till webbsidor. Med en smartphone på kyrkogården kan man ta del av bilder och filmer från den avlidnes liv. Den som har mest på sin tidslinje när hon dör vinner.

Jeff Werner är professor i konstvetenskap. Han har en linjär men ibland väl optimistisk tidsuppfattning.